

Sadržaj

04

SRBIJA

Bankarstvo i finansije

Fond za restrukturiranje banaka: mehanizam za jačanje otpornosti bankarskog sistema

12

SRBIJA

Građansko pravo

Državne subvencije za majke u Srbiji: Kako do prve nekretnine?

20

SEVERNA MAKEDONIJA

Prekršajno pravo

Automatizovani video-nadzor saobraćaja u Severnoj Makedoniji: Kako nova pravila menjaju sankcionisanje prekršaja?

Ovaj bilten namenjen je pružanju opštih informacija i ne predstavlja pravni savet. Molimo vas da se obratite našim pravnim ekspertima za sva specifična pravna pitanja.

06

SRBIJA

**Korporativno i
komercijalno pravo**

Unapređenje pravnog
okvira u oblasti trgovine i
zaštite potrošača

08

SRBIJA

Nekretnine i izgradnja

Strani državljani i
kupovina nepokretnosti
u Srbiji: pravni okvir i
ključni rizici

10

SRBIJA

Radno pravo

GPS nadzor zaposlenih
u službenim vozilima

14

SRBIJA

Zaštita životne sredine

Evropska komisija
objavila cenu CBAM
sertifikata za prvi kvartal
2026. godine

16

BOSNA I HERCEGOVINA

Nekretnine i izgradnja

Šta donose izmjene Zakona
o stvarnim pravima
Republike Srpske?

18

CRNA GORA

Upravno pravo

Pravni pregled Zakona o
agenciji za nacionalnu
bezbjednost i izmjena Zakona
o unutrašnjim poslovima

22

ALBANIJA

Upravno pravo

Regulativa o korišćenju
javnog prostora i njen
neposredni tržišni uticaj

SRBIJA • BANKARSTVO I FINANSIJE

Fond za restrukturiranje banaka: mehanizam za jačanje otpornosti bankarskog sistema

Početak 2026. godine obeležen je značajnim iskorakom u oblasti restrukturiranja banaka, donošenjem Odluke o obrazovanju Fonda za restrukturiranje banaka i pravilima ulaganja sredstava tog fonda i upravljanja tim sredstvima (u daljem tekstu: Odluka). Odluka je doneta od strane Izvršnog odbora Narodne banke Srbije na osnovu Zakona o bankama, pri čemu je ista stupila na snagu dana 24. januara 2026. godine.

Zakon o bankama predviđa da se restrukturiranje banke sprovodi radi ostvarivanja kontinuiteta u obavljanju kritičnih funkcija banke, izbegavanja znatnog negativnog uticaja na stabilnost finansijskog sistema, zaštite budžetskih i drugih javnih sredstava, zaštite deponenata i investitora, zaštite novčanih sredstava i druge imovine klijenata.

Kako bi se obezbedila sredstva za finansiranje restrukturiranja banaka, Narodna banka Srbije je obrazovala Fond za restrukturiranje banaka (u daljem tekstu: Fond), koji nema svojstvo pravnog lica i čija se imovina i obaveze vode odvojeno od imovine i obaveza Narodne banke Srbije. Narodna banka Srbije upravlja Fondom i zaključuje pravne poslove u svoje ime, a za račun Fonda, ali ne odgovara za njegove obaveze, niti na bilo koji način učestvuje u finansiranju Fonda.

Sredstva Fonda se koriste za namene u skladu sa zakonom kojim se uređuju banke, a čine ih novčana sredstva koja banke uplaćuju po osnovu redovnih doprinosa, kao i sredstva koja banke uplaćuju u Fond po osnovu vanrednih doprinosa u skladu s propisom Narodne banke Srbije, sredstva koja se pribavljaju iz kredita i drugih oblika finansiranja, sredstva uplaćena u Fond po osnovu otplate kredita, aktiviranih garancija i drugih doprinosa datih u postupku restrukturiranja banaka, kao i prihodi po osnovu tih sredstava, imovina pribavljena u postupku restrukturiranja, kao i prihodi od ulaganja sredstava Fonda. Pored toga, Odlukom su propisana i pravila ulaganja sredstava Fonda, upravljanje rizicima i usvajanje godišnjeg izveštaja od strane Narodne banke Srbije i njegovo objavljivanje.

U vremenu izraženih ekonomskih izazova, obrazovanje Fonda predstavlja korak ka jačanju otpornosti bankarskog sistema u Republici Srbiji. Iako će njegova delotvornost i efikasnost zavisiti od primene u praksi, očekuje se da će doprineti efikasnijem upravljanju potencijalnim krizama u bankarskom sektoru i jačanju poverenja u isti, kao i očuvanju finansijske stabilnosti i dodatnoj zaštiti interesa deponenata, investitora i šire javnosti.

Tanja Pisanjuk

Advokat

tanja.pisanjuk@vp.rs

SRBIJA • KORPORATIVNO I KOMERCIJALNO PRAVO

Unapređenje pravnog okvira u oblasti trgovine i zaštite potrošača

Nedavne zakonodavne inicijative u Republici Srbiji pokrenute na osnovu komunikacije sa učesnicima na tržištu i nadležnim organima, rezultirale su predlogom koji su predlagači pripremili i Narodnoj skupštini Republike Srbije podneli u vidu Predloga zakona o zaštiti potrošača, kao i izmenama i dopunama Zakona o trgovini, čime je pokrenut sveobuhvatan proces unapređenja pravnog okvira u oblasti tržišnih odnosa.

Predlog novog zakona o zaštiti potrošača stavlja poseban fokus na digitalno tržište, uvodeći pravila koja se odnose na digitalni sadržaj i digitalne usluge. Time se po prvi put sistemski uređuju pravni odnosi između potrošača i pružalaca digitalnih usluga, uključujući i online platforme, koje se u velikoj meri izjednačavaju sa tradicionalnim trgovcima u pogledu svojih obaveza.

Istovremeno, dodatno se unapređuje transparentnost cena, između ostalog kroz obavezu njihovog ažuriranja u realnom vremenu, čime se potrošačima omogućava donošenje odluka o kupovini uz prethodno informisanje, ali i efikasniji nadzor tržišta.

Dodatno, pooštavaju se pravila u vezi sa isticanjem cena tokom promotivnih prodaja, uz obavezu jasnog prikazivanja stvarnog iznosa popusta, kako bi se sprečile situacije obmanjujuće poslovne prakse. U tom smislu, izmenama člana 37. Zakona o trgovini preciznije se uređuje način određivanja prethodne cene kao referentne vrednosti za obračun sniženja. Tako je propisano da se za robu koja je u ponudi duže od 30 dana kao prethodna cena uzima najniža cena primenjena u poslednjih 30 dana, dok se za robu koja je u ponudi kraće od 30 dana uzima najniža cena u periodu od najmanje 15 dana pre primene sniženja. Takođe, u slučaju postupnog snižavanja cena, prethodna cena određuje se kao najniža cena u periodu od 30 dana pre početka sniženja.

Sa druge strane, izmene i dopune Zakona o trgovini uvode i niz drugih mera usmerenih na unapređenje tržišne discipline odnosno odgovornosti. Jedna od ključnih novina jeste uspostavljanje centralizovanog registra otkupnih mesta, čime se obezbeđuje veća transparentnost i sledljivost u prometu poljoprivrednih proizvoda i stoke.

Takođe, unapređuju se pravila o prodaji na daljinu i omogućava šira upotreba elektronske dokumentacije u trgovini uvođenjem u upotrebu el-ektronske otpremnice kao i elektronske fakture.

Ove zakonodavne inicijative imaju za cilj jačanje zaštite potrošača, povećanje transparentnosti poslovanja i dalje usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa pravom Evropske unije.

Bojan Vučinić
Diplomirani pravnik
bojan.vucinic@vp.rs

SRBIJA • NEKRETNINE I IZGRADNJA

Strani državljani i kupovina nepokretnosti u Srbiji: pravni okvir i ključni rizici

Srbija poslednjih godina beleži značajan porast interesovanja stranih investitora za tržište nepokretnosti, pre svega zbog konkurentnih cena, razvoja infrastrukture i relativno jednostavne procedure kupovine. Ipak, i pored povoljnog investicionog ambijenta, pravni okvir i praksa mogu predstavljati izazov za kupce koji nisu upoznati sa lokalnim propisima.

Strani državljani mogu sticati pravo svojine na nepokretnostima u Srbiji pod uslovom reciprociteta, dok pravna lica često biraju osnivanje domaće kompanije radi lakšeg poslovanja i šireg opsega ulaganja. Važno je napomenuti da postoje ograničenja kada je reč o poljoprivrednom zemljištu, dok je kupovina stanova i poslovnih prostora znatno jednostavnija.

Sam proces kupovine nepokretnosti obuhvata više ključnih faza, počev od detaljne pravne provere nepokretnosti (due diligence), preko zaključenja predugovora, pa sve do potpisivanja i overe glavnog ugovora kod javnog beležnika, kao i upisa prava svojine u katastar nepokretnosti. Svaka od ovih faza ima svoj značaj i upravo u njima se najčešće javljaju potencijalni rizici.

Najznačajniji pravni izazovi uključuju neusklađenost podataka u katastru, postojanje tereta ili zabeležbi, kao i kupovinu objekata koji nisu u potpunosti legalizovani. Kod kupovine novogradnje dodatni rizik predstavlja pouzdanost investitora, kao i poštovanje ugovorenih rokova.

Poreski aspekt zahteva posebnu pažnju. Kupci plaćaju porez na prenos apsolutnih prava kod starogradnje, odnosno porez na dodatu vrednost (PDV) kod kupovine od investitora, dok eventualna prodaja u budućnosti može generisati obavezu poreza na kapitalnu dobit.

Angažovanje advokata sa iskustvom u oblasti nepokretnosti značajno smanjuje pravne i finansijske rizike, obezbeđujući sigurnost transakcije i efikasnu komunikaciju sa nadležnim institucijama.

Jovana Čapaković
Stariji partner –advokat
jovana.capakovic@vp.rs

SRBIJA • RADNO PRAVO

GPS nadzor zaposlenih u službenim vozilima

Krajem januara 2026. godine, Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti objavio je 11. publikaciju u oblasti zaštite podataka o ličnosti.

Zbog učestalosti korišćenja GPS uređaja u vozilima, kao posebno značajan izdvaja se u publikaciji izložen slučaj iz 2025. godine u kom je Poverenik izrekao opomenu rukovaocu podataka jer je obrađivao podatke o ličnosti zaposlenih koji su koristili službena vozila rukovaoca koja su bila snabdevena GPS-om, bez odgovarajućeg pravnog osnova iz člana 12. stav 1 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti (ZZPL) čime je povredio pojedina načela obrade iz tog zakona.

U konkretnom slučaju, rukovalac je tvrdio da je svrha obrade podataka o ličnosti zaposlenih primenom GPS-a:

1. Zaštita imovine rukovaoca, odnosno utvrđivanje lokacije vozila u slučaju krađe i/ili neovlašćenog korišćenja istog;
2. Kontrola brzine kretanja (zbog prekršajne odgovornosti zaposlenih) u cilju utvrđivanja rizičnog ponašanja vozača u odnosu na saobraćajne propise i zaštite i pravovremenog reagovanja radi pružanja pomoći zaposlenom u slučajevima saobraćajnih nezgoda ili kvara vozila.

Nadalje je rukovalac podataka naveo da je pravni osnov obrade podataka o ličnosti – legitiman interes. Ipak, kako ZZPL propisuje da legitiman interes rukovaoca može biti pravni osnov obrade podataka o ličnosti, osim ako su nad tim interesima pretežniji interesi ili osnovna prava i slobode lica na koje se podaci odnose koji zahtevaju zaštitu podataka o ličnosti, pri čemu je rukovalac odgovoran za primenu načela obrade propisanih ZZPL i mora biti u mogućnosti da predoči njihovu primenu ("odgovornost za postupanje"), a što se sve u praksi kod legitimnog interesa dokumentuje posebnim aktom – Procenom legitimnog interesa, Poverenik je u konkretnom slučaju pravilno utvrdio propuste na strani rukovaoca podataka.

Takođe, u konkretnom slučaju, Poverenik je pravilno zaključio i da vremenski neograničeno čuvanje podataka prikupljenih putem GPS takođe povređuje načela ZZPL.

Poverenik je u ovom delu publikacije izneo i interesantna mišljenja i smernice u pogledu identifikovanih svrha obrade u konkretnom slučaju koje mogu biti od velike koristi u sprovođenju Procene legitimnog interesa kao pravnog osnova obrade putem GPS-a.

Publikaciju možete pronaći [OVDE](#).

Marijana Momić

Stariji advokat

marijana.momic@vp.rs

SRBIJA • GRAĐANSKO PRAVO

Državne subvencije za majke u Srbiji: Kako do prve nekretnine?

Pravo na novčana sredstva za izgradnju, učešće u kupovini, odnosno kupovinu porodično-stambene zgrade ili stana po osnovu rođenja deteta ostvaruje se pod uslovima propisanim Zakonom o finansijskoj podršci porodici sa decom, Uredbom o bližim uslovima i načinu

ostvarivanja tog prava i Odlukom o iznosu novčanih sredstava.

Pravo može ostvariti majka za dete rođeno od 1. januara 2022. godine pod uslovom da je majka državljanin Republike Srbije i da ima prebivalište u Republici Srbiji, kao i pod uslovom da prvi put stiče u

svojinu porodično-stambenu zgradu ili stan na teritoriji Republike Srbije. Pod određenim uslovima ovo pravo mogu ostvariti i majke sa statusom stranca na odobrenom stalnom nastanjenju u Srbiji. U slučaju smrti majke deteta, pravo može ostvariti otac deteta.

Maksimalni iznos sredstava koji se može odobriti je 20.000 evra. Zahtev za ostvarivanje prava podnosi se preko nadležnog organa jedinice lokalne samouprave, u roku od godinu dana od dana rođenja deteta. Pravo se može ostvariti:

1. za izgradnju kuće u jedinicama lokalne samouprave koje su utvrđene kao devastirana područja u visini 50% vrednosti radova na izgradnji kuće na osnovu tehničkog opisa sa popisom radova i predmerom i predračunom radova koji je overen od strane odgovornog projektanta;
2. za izgradnju kuće u ostalim jedinicama lokalne samouprave – u visini 20% vrednosti radova na izgradnji kuće;
3. za kupovinu kuće ili stana – u visini 20% vrednosti nepokretnosti procenjene od strane nadležnog poreskog organa, a najviše u iznosu od 20% kupoprodajne cene utvrđene predugovorom o kupoprodaji nepokretnosti;
4. za učešće u kupovini kuće ili stana putem stambenog kredita – u iznosu od 20% procenjene vrednosti nepokretnosti na osnovu koje se odobrava kredit, a najviše u iznosu od 20% kupoprodajne cene utvrđene predugovorom o kupoprodaji nepokretnosti.

Imajući u vidu da se zahtev mora podneti u roku od godinu dana od dana rođenja deteta, preporučuje se blagovremeno preduzimanje koraka za ostvarivanje ovog prava. S obzirom na specifičnosti postupka i uslove koji se moraju ispuniti, za pravno savetovanje i pomoć u ostvarivanju ovog prava možete se obratiti našem timu.

Jelena Plamenac
Stariji advokat
jelena.plamenac@vp.rs

SRBIJA • ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Evropska komisija objavila cenu CBAM sertifikata za prvi kvartal 2026. godine

Uvoznici u EU i njihovi indirektni carinski zastupnici koji uvoze CBAM (Carbon Border Adjustment Mechanism) robu u količinama većim od 50 tona moraće da pribave status ovlašćenog CBAM deklaranta i da od 2027. godine započnu kupovinu CBAM sertifikata. Prva kupovina sertifikata počeće u februaru 2027. godine i odnosiće se na uvoz realizovan tokom 2026. godine, dok je rok za podnošenje CBAM izveštaja za 2026. godinu 31. maj 2027. godine.

Tokom 2026. godine Evropska komisija će objavljivati kvartalne cene CBAM sertifikata, koje se određuju kao prosečne aukcijske cene emisijskih dozvola u okviru Sistema trgovanja emisijama u okviru EU (EU ETS). Prema dostupnim podacima, cena CBAM sertifikata za prvi kvartal 2026. godine iznosi 75,36 EUR. Do kvartalne cene će se dolaziti kvartalnim posekom aukcijskih kliring cena dozvola za CO₂ u okviru EU ETS i izračunavaće se prve kalendarske nedelje narednog kvartala. Od 2027. godine je planirano uvođenje nedeljnog objavljivanja cena.

Obaveza pribavljanja statusa ovlašćenog CBAM deklaranta odnosi se na uvoznike aluminijuma, cementa, električne energije, gvožđa i čelika, vodonika i đubriva iz trećih zemalja. Ovi subjekti će biti dužni da kupuju CBAM sertifikate u obimu koji odgovara emisijama CO₂ ugrađenim u uvezenu robu.

Kako je ranije ukazano, CBAM predstavlja mehanizam EU za izjednačavanje troškova ugljenika između domaće proizvodnje i uvoza, sa ciljem sprečavanja tzv. curenja ugljenika ("carbon leakage"). Uredba je usvojena u maju 2023. godine, a primenjuje se od 1. oktobra 2023. godine, kao deo klimatskog paketa Fit for 55, čija je puna primena započela 1. januara 2026. godine.

Kompanije obuhvaćene CBAM režimom imaju obavezu godišnjeg izveštavanja, uz obaveznu verifikaciju podataka od strane akreditovanih verifikatora, dok uvoznik ima obavezu kupovine CBAM sertifikata za odgovarajuću količinu emisija koje su ugrađene u robu koja se uvozi.

Jana Sovilj
Diplomirani pravnik
jana.sovilj@vp.rs

BOSNA I HERCEGOVINA • NEKRETNINE I IZGRADNJA

Šta donose izmjene Zakona o stvarnim pravima Republike Srpske?

Zaštita javne svojine, unapređenje pravnog režima raspolaganja nepokretnostima u svojini Republike Srpske i jedinica lokalne samouprave, stvaranje normativnih pretpostavki za efikasnije privlačenje investicija, kao i uređivanje pravnog osnova za rješavanje stambenih potreba određenih kategorija stanovništva, predstavljaju ključne razloge za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stvarnim pravima Republike Srpske (u daljem tekstu: „Zakon“).

Predmetne izmjene i dopune usvojene su tokom 2025. i 2026. godine, te predstavljaju izmjene važećeg normativnog okvira uspostavljenog Zakonom o stvarnim pravima iz 2008. godine, s ciljem njegovog daljeg normativnog razrađivanja i usklađivanja sa savremenim društveno-ekonomskim okolnostima.

Ključne izmjene i dopune Zakona u odnosu na raniju zakonsku regulativu su:

- Normativno redefinisane instituta prava građenja kroz uvođenje mogućnosti njegovog osnivanja bez naknade ili uz povlaštene uslove, čime se odstupa od ranijeg principa ekvivalentnosti davanja, uz posebno normiranje subjekata koji mogu ostvariti navedene pogodnosti (ugroženo stanovništvo, porodice poginulih boraca, porodice ratnih vojnih invalida, porodice sa četvoro i više djece, mladi bračni parovi do 35 godina, samohrani roditelji, investitori od posebnog značaja);
- Proširenje diskrecionih ovlaštenja organa javne vlasti u postupcima raspolaganja nepokretnostima u javnoj svojini, uz istovremeno smanjenje formalnih ograničenja u pogledu načina i uslova raspolaganja;
- Fleksibilizacija pravnog režima u odnosu na trajanje prava građenja, uključujući mogućnost njegovog produženja u skladu sa ugovornom voljom stranaka;
- Unapređenje normi koje regulišu upis stvarnih prava u javne evidencije, s ciljem povećanja efikasnosti postupaka i jačanja načela pravne sigurnosti i pouzdanja u javne knjige.

Na postupke započete prije stupanja na snagu Zakona primjenjivati će se odredbe ranije važećeg Zakona o stvarnim pravima, osim ukoliko posebnim odredbama nije drugačije propisano.

Donošenjem predmetnog Zakona nastoji se unaprijediti normativni okvir u oblasti stvarnih prava, međutim, pojedina rješenja otvaraju značajna politička i pravna pitanja u pogledu zaštite imovinskih prava, dosljedne primjene načela jednakosti pred zakonom, kao i pravne sigurnosti, a što će u narednom periodu zahtijevati dodatno sudsko razjašnjenje kroz njegovu praktičnu primjenu.

Adnan Sarajlić

Advokat

adnan.sarajlic@sarajliclaw.com

Edna Basara

Stručni saradnik

edna.basara@sarajliclaw.com

CRNA GORA • UPRAVNO PRAVO

Pravni pregled Zakona o agenciji za nacionalnu bezbjednost i izmjena Zakona o unutrašnjim poslovima

U prvom kvartalu 2026. godine, najznačajniju novinu u zakonodavnom okviru Crne Gore predstavlja usvajanje Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost i izmjena Zakona o unutrašnjim poslovima. Ovi propisi obilježili su posmatrani period kao značajnu fazu zakonodavne aktivnosti, sa važnim pravnim i političkim implikacijama.

Zakoni su prvobitno usvojeni početkom marta 2026. godine, ali su vraćeni na ponovno odlučivanje uslijed ukazanih nedostataka u pogledu njihove usklađenosti sa pravnim poretom Crne Gore i relevantnim standardima Evropske unije. U ponovljenom postupku, zakoni su usvojeni bez suštinskih izmjena, čime su otvorena brojna pitanja u pogledu njihove primjene i usklađenosti sa međunarodnim obavezama države.

Prema novom Zakonu, Agenciji za nacionalnu bezbjednost su data veoma široka ovlašćenja u prikupljanju i obradi podataka radi spriječavanja terorizma, ekstremizma, organizovanog kriminala, stranih obavještajnih aktivnosti, sajber i ekonomskih prijetnji itd. Dakle, fokus nije samo na klasičnoj bezbjednosti, već i na savremenim rizicima. Nad agencijom je uspostavljen višeslojni sistem kontrole rada, koji obuhvata parlamentarni nadzor, kontrolu od strane specijalnog kontrolora. Cilj ovakvog uređenja jeste spriječavanje zloupotreba i obezbjeđivanje zakonitog i odgovornog postupanja.

Istovremeno, izmjene Zakona o unutrašnjim poslovima bile su predmet kritike u dijelu koji se odnosi na procesne garancije, pri čemu su istaknuti mogući nedostaci u pogledu zaštite prava na odbranu i primjene principa pretpostavke nevinosti. Međutim, ponovnim usvajanjem izmjena zakona značajne novine uvedene su i u oblasti zapošljavanja i karijernog razvoja u policiji, kroz detaljnije normiranje postupka prijema, regulisanje pripravničkog staža i preciziranje obaveze zadržavanja u službi. Posebno se izdvajaju odredbe kojima se proširuje okvir primjene poligrafskog testiranja, uz jasnije definisane uslove i procesne garancije, kao i rješenja kojima je povećana starosna granica za zasnivanje radnog odnosa u zvanju policajac, sa 30 na 32 godine.

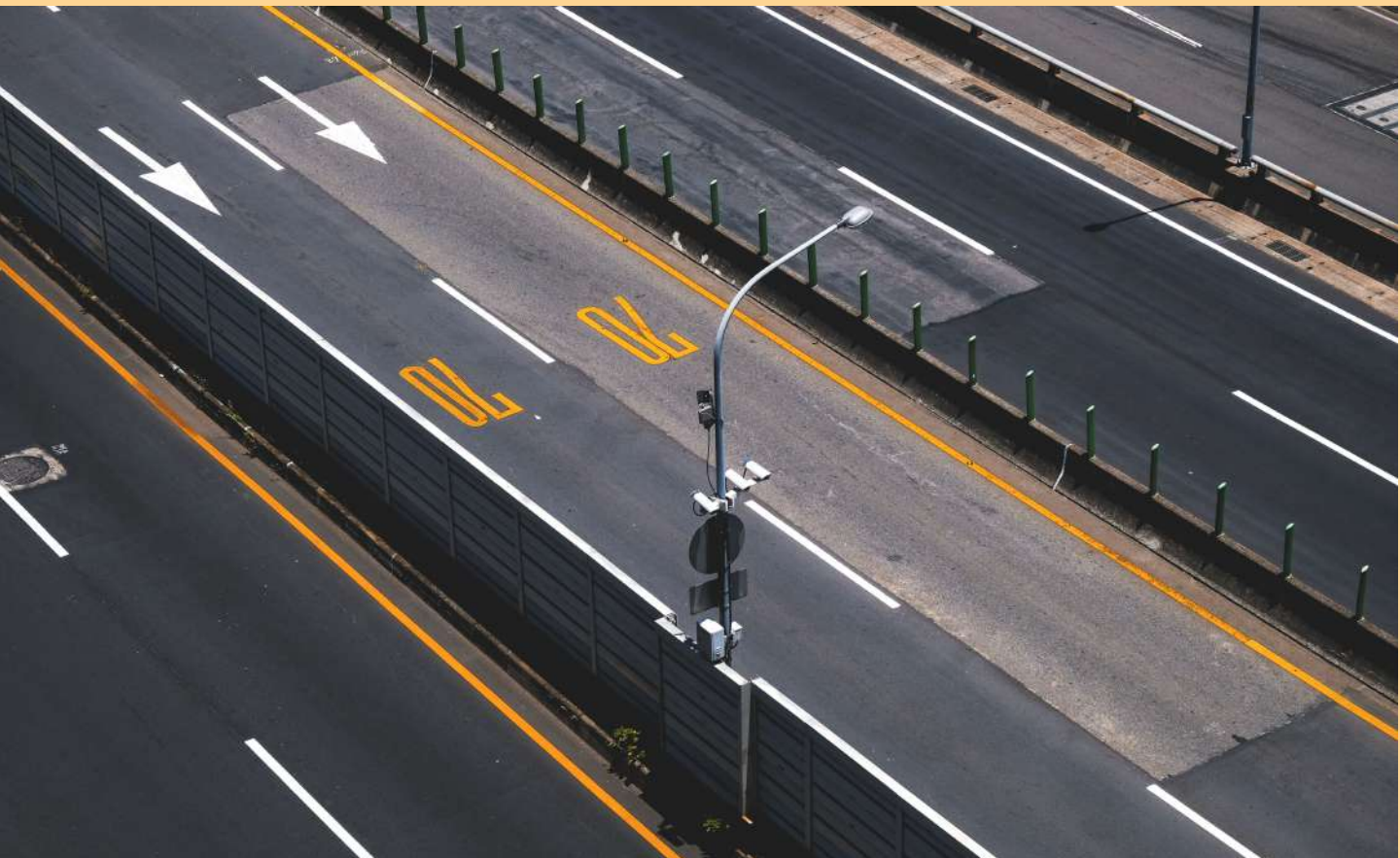
I pored navedenih izmjena, Crna Gora je istovremeno usvojila i određeni broj dodatnih reformskih rješenja usmjerenih ka harmonizaciji sa evropskim standardima i daljem napredovanju u okviru procesa evropskih integracija.

Uzimajući u obzir normativni značaj, kao i stepen usklađenosti sa prioritetima procesa evropskih integracija, navedene izmjene se mogu smatrati najznačajnijom zakonodavnom reformom u Crnoj Gori u prvom kvartalu 2026. godine.

Anastasija Lukovac
Advokat

anastasija.lukovac@vp.rs

SEVERNA MAKEDONIJA • PREKRŠAJNO PRAVO

Automatizovani video-nadzor saobraćaja u Severnoj Makedoniji: Kako nova pravila menjaju sankcionisanje prekršaja?

Usvajanjem izmena u Zakonu o bezbednosti saobraćaja na putevima i Zakonu o prekršajima u Republici Severnoj Makedoniji, dana 01.02.2026. godine zvanično je započelo funkcionisanje i primena projekta „Bezbedan grad (Safe City)“. Ovaj projekat predstavlja savremeno rešenje za automatizovani video-nadzor i kontrolu, sa ciljem unapređenja bezbednosti u saobraćaju.

Sa pravnog aspekta, ovaj sistem je usmeren na sankcionisanje tipičnih i visokorizičnih saobraćajnih prekršaja. U početnoj fazi funkcionisanja ovog sistema, isti će prepoznavati nekoliko vrsta prekršaja, i to: nepropisno parkiranje, upravljanje vozilom brzinom većom od propisane, prolazak na crveno svetlo i upravljanje vozilom sa isteklom saobraćajnom dozvolom.

Jedna od najznačajnijih novina je priznavanje audiovizuelnih snimaka i elektronski generisanih podataka kao punovažnih dokaza u prekršajnom postupku, čime se napušta dosadašnji koncept utvrđivanja prekršaja od strane službenog lica. Ovakav način konstatovanja prekršaja u prošlosti je stvarao probleme i poteškoće u sudskim postupcima u pogledu dokazivanja krivice učinioca prekršaja, usled nedostatka dokaza.

Sa zakonskim izmenama, identifikacija učinioca prekršaja vrši se preko registarske tablice vozila, čime se uspostavlja pravna pretpostavka prema kojoj se vlasnik vozila smatra učiniocem prekršaja, osim ako ne dokaže suprotno.

Ukoliko se uporede podaci pre i nakon potpune implementacije „Bezbednog grada“, primećuje se da su tradicionalne metode saobraćajne kontrole registrovale znatno manji broj prekršaja, u rasponu od oko deset hiljada prekršaja na mesečnom nivou, u ograničenim vremenskim intervalima i na određenim lokacijama.

Za razliku od toga, automatizovani sistem omogućava stalno praćenje saobraćaja na više lokacija istovremeno, što rezultira znatno većim brojem registrovanih prekršaja, u proseku oko dvadeset hiljada prekršaja mesečno, odnosno dvostruko više nego ranije.

„Bezbedan grad“ predstavlja značajan korak ka digitalizaciji i modernizaciji prekršajnog sistema, koji doprinosi povećanju pravne sigurnosti i efikasnosti sankcionisanja. Međutim, istovremeno otvara i niz relevantnih pravnih pitanja, naročito u delu prava na pravično suđenje, raspodele dokaznog tereta i granica dozvoljene intervencije u privatnost građana, što će biti predmet dalje teorijske analize i sudske prakse.

Daniela Todorovska
Advokat

daniela.todorovska@vp.rs

ALBANIJA • UPRAVNO PRAVO

Regulativa o korišćenju javnog prostora i njen neposredni tržišni uticaj

U aprilu 2026. godine, Savet ministara Albanije usvojio je Odluku br. 224, od 1. aprila 2026. godine, kojom se odobrava nova Regulativa o korišćenju javnog prostora. Ova odluka zamenjuje prethodni okvir uspostavljen Odlukom br. 1096 iz 2015. godine. Njome se uvodi revidirana pravna struktura koja uređuje upravljanje, izdavanje dozvola i kontrolu javnih površina širom zemlje. Regulativa je doneta na osnovu Ustava i zakona o teritorijalnom planiranju i lokalnoj samoupravi. Cilj joj je da uspostavi ujednačeniji i primenjiviji pristup upravljanju javnim prostorom.

Međutim, ovaj regulatorni razvoj se ne izdvaja samo po svom pravnom sadržaju, već i po načinu i vremenu njegove primene. U mesecima koji su prethodili formalnom usvajanju odluke, albanske vlasti – prvenstveno putem Inspektorata za zaštitu teritorije (IMT) – pokrenule su široku kampanju usmerenu na korišćenje javnog prostora od strane poslovnih subjekata. Ova kampanja bila je uglavnom fokusirana na uklanjanje spoljašnjih konstrukcija poput terasa, tendi i drugih proširenja koja često koriste barovi, restorani i drugi komercijalni objekti.

Mere sprovođenja započete su naglo i pre stupanja na snagu nove regulative, što je stvorilo situaciju koju su mnogi akteri doživeli kao pravno neutemeljenu u trenutku intervencije. Mere su sprovedene odmah i, u više slučajeva, na proizvoljan način, bez jasno definisanog prelaznog perioda ili dovoljne jasnoće u pogledu uslova usklađivanja. Kao rezultat toga, brojni poslovni subjekti pretrpeli su direktnu finansijsku štetu zbog uklanjanja svojih operativnih prostora, naročito u ugostiteljskom sektoru gde spoljašnje sedenje čini značajan deo prihoda.

Ovaj talas sprovođenja mera izazvao je značajnu medijsku pažnju i javnu debatu u Albaniji. Situacija je bila široko praćena i komentarisana, što odražava šire nezadovoljstvo među vlasnicima biznisa i javnošću. Izražena je zabrinutost u vezi sa pravnom sigurnošću, proporcionalnošću mera, kao i odsustvom prethodnih konsultacija ili fazne primene. Percepcija da je sprovođenje prethodilo regulaciji stvorila je osećaj nepredvidivosti u regulatornom okruženju, posebno za mala i srednja preduzeća.

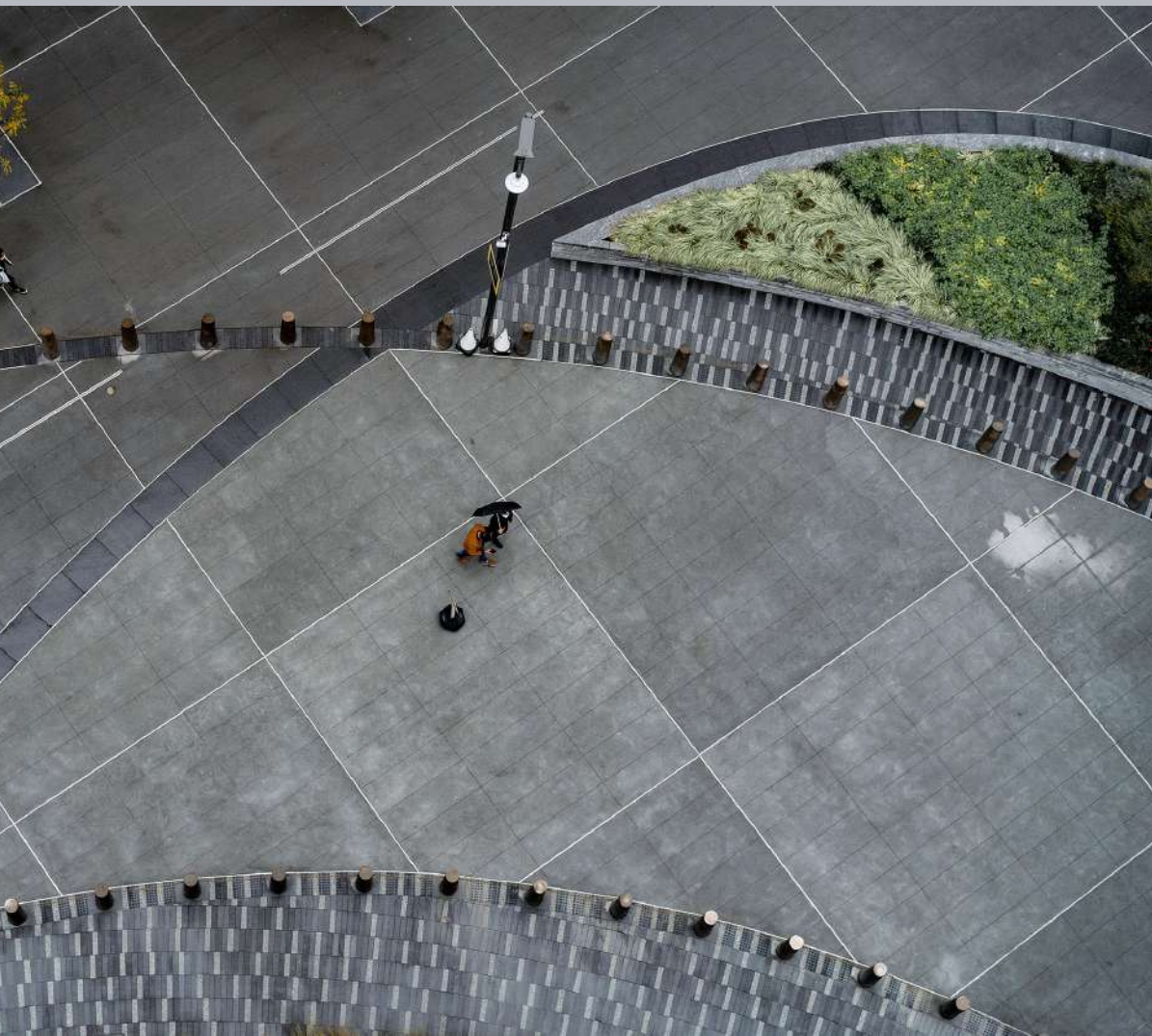
Sa formalnim usvajanjem Odluke br. 224, vlasti su sada uspostavile jasniji pravni okvir koji ima za cilj da opravda i strukturira ovakve intervencije.

Zaključno, iako Odluka br. 224 predstavlja značajan korak ka modernizaciji pravnog okvira za upravljanje javnim prostorom, njen stvarni uticaj usko je povezan sa praksama sprovođenja koje su joj prethodile. Kombinacija neposredne intervencije, ekonomskih posledica po poslovne subjekte i snažne reakcije javnosti čini ovaj razvoj događaja posebno relevantnim za razumevanje trenutne regulatorne klime u Albaniji.

Magdhalini Lena

Advokat

magdhalini.lena@vp.rs

Regionalna pokrivenost

VP Srbija

Teodora Dražera 34,
11000 Beograd
info@vp.rs

VP Bosna i Hercegovina

Fra Anđela Zvizdovića 1,
71000 Sarajevo
office.ba@vp.rs
Kontakt osoba
Adnan Sarajlić
* Nezavisni advokat u saradnji sa
VP advokatskom kancelarijom

VP Crna Gora

Hercegovačka 56,
81110 Podgorica
office.mne@vp.rs
Kontakt osoba
Anastasija Lukovac
* Nezavisni advokat u saradnji sa
VP advokatskom kancelarijom

VP Severna Makedonija

Dimitrie Čupovski 22A/1-3,
1000 Skopje
office.mk@vp.rs
Kontakt osoba
Daniela Todorovska
* Nezavisni advokat u saradnji sa
VP advokatskom kancelarijom

VP Albanija

Abdula Frašerija 2/8,
1008 Tirana
office.al@vp.rs
Kontakt osoba
Magdhalini Lena
* Nezavisni advokat u saradnji sa
VP advokatskom kancelarijom

VP Kosovo

Garibaldijeva H13 12,
10000 Priština
office.ks@vp.rs
Kontakt osoba
Besim Parduzi
* Nezavisni advokat u saradnji sa
VP advokatskom kancelarijom